

ΠΥΡΓΚΑΓΙΕΣ

ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ

Τα βασικά αίτια των πυρκαγιών στην Ελλάδα και οι ριζικές λύσεις

Το κράτος, που βρίσκεται κυριολεκτικά σε εύφλεκτη ζώνη, πρέπει να πάρει ριζικά μέτρα.

Δημήτρης Μπούσμπουρας
Βιολόγος - Περιβαλλοντολόγος

ΠΗΓΗ: EUROKINISSI.

Οι εικόνες από την πυρκαγιά στην Βαρυμπόμπη και στο Τατόι οδηγούν πολλούς να μιλάνε για καταπατητές, εμπρηστές και διάφορα άλλα σκοτεινά υποκείμενα. Το ίδιο λέγεται και για τις πυρκαγιές σε όλη την ελληνική ύπαιθρο.

Αν και υπάρχουν πολλοί αφελείς, συνήθως μεγάλης ηλικίας που ανάβουν φωτιές για να κάψουν ξερά κλαδιά, οι πυρκαγιές οφείλονται στην ύπαρξη μεγάλης ποσότητας ξηρής βιομάζας είτε σε δάση, είτε σε ποώδη λιβάδια και θαμνολίβαδα

(φρύγανα και πουρναροτόπια), είτε στην ύπαρξη εγκαταλελειμμένων αγρών.

Αυτή η ξηρή βιομάζα συσσωρεύεται καθώς:

- **στα δάση, κατά τις υλοτομικές εργασίες, δεν συγκεντρώνονται και δεν χρησιμοποιούνται τα κλαδιά όπως παλαιότερα αλλά αφήνονται επιτόπου**

Αυτά ξεραίνονται δημιουργώντας την βάση για την έναρξη της πυρκαγιάς ή για την γρήγορη εξάπλωση της. Είδαμε μάλιστα ότι αυτήν την ολιγωρία κατά την δασοπονία ακολούθησαν ορισμένοι δήμοι που προχώρησαν σε κλαδεύσεις αλλά δεν ολοκλήρωσαν το έργο με την απομάκρυνση των κλαδιών.

- **η εκτατική κτηνοτροφία στην χώρα μας έχει περιοριστεί σοβαρά.**
- Οι λόγοι είναι οι χαμηλές τιμές των προϊόντων (κρέας και γάλα) για τον παραγωγό, η απαξίωση του επαγγέλματος, ακόμα και στην περίπτωση που είναι καλύτερο οικονομικά από μία θέση εργασίας υπαλλήλου γραφείου, και η στροφή προς την ενσταυλισμένη κτηνοτροφία.

Αποτέλεσμα της μείωσης αυτής είναι η συγκέντρωση μεγάλων ποσοτήτων ξηρής βιομάζας είτε λόγω ανάπτυξης ποωδών φυτών, που τρώγονται από γελάδια και πρόβατα, είτε λόγω πυκνής ανάπτυξη κλαδιών τα οποία καταναλώνονται μόνο από τις κλαδοφάγες γίδες ή τα ζαρκάδια. Όσοι κατάγονται από χωριά που βρίσκονται σε περιοχές με λιβάδια και θαμνοτόπια θα έχουν σίγουρα μία ίδια εμπειρία της πύκνωσης των θαμνώνων.

- **οι αγροτικές εκτάσεις στην ημιορεινή ζώνη έχουν εγκαταλειφθεί στην μεγάλη τους πλειοψηφία.**

Πολλά χωριά στη νησιωτική ή την ηπειρωτική χώρα περιβάλλονται από αγροτικές εκτάσεις οι οποίες έχουν εγκαταλειφθεί. Τα χόρτα ψηλώνουν και το καλοκαίρι είναι ξηρά και εύφλεκτα. Η μόνη παρέμβαση που γίνεται είναι η κοπή με χορτοκοπτικό σε μία μικρή ακτίνα γύρω από τα σπίτια, καθώς όλοι έχουν επίγνωση του κινδύνου.

- **κοντά στις πόλεις και στα τουριστικά μέρη οι αγροτικές εκτάσεις θεωρούνται οικόπεδα.**

Στις περισσότερες περιπτώσεις, ακόμα και αν το πρώην χωράφι είναι επίπεδο και εύκολα καλλιεργήσιμο, σήμερα είναι χωρισμένο σε μικρότερα τμήματα και περιφραγμένο περιμένοντας πότε θα βρεθεί αγοραστής οικοπέδου. Τα σπίτια που χτίζονται περιβάλλονται από εγκαταλελειμμένους αγρούς, κατακερματισμένους και περιφραγμένους με συρματοπλέγματα. Σε αυτές αναπτύσσονται χόρτα, ακόμα και θάμνοι ή και πεύκα. Όταν πιάσει φωτιά σε ένα τέτοιο “οικόπεδο” γρήγορα θα επεκταθεί και

θα εξελιχθεί σε ραγδαία πυρκαγιά, καίγοντας τα σπίτια αυτών που επέλεξαν να χτίζουν εκτός σχεδίου στην εξοχή.

Αν λοιπόν αυτά είναι τα βασικά αίτια, οι λύσεις είναι προφανείς:

- **αυστηρή εφαρμογή της απομάκρυνσης των κλαδιών κατά την διάρκεια των υλοτομιών και επίβλεψη της εφαρμογής αυτού του κανόνα από τα δασαρχεία αλλά και έλεγχος από τις περιφερειακές διευθύνσεις δασών με αυστηρές ποινές σε περίπτωση ολιγωρίας.**
- **σοβαρή στήριξη της εκτατικής κτηνοτροφίας με υποδομές και συντήρηση του υφιστάμενου οδικού δικτύου**, χωρίς διάνοιξη νέου, και λοιπών υποδομών όπως ποτίστρες και μικρά λιμνία νερού. Διασφάλιση καλύτερων τιμών για τους παραγωγούς εκτατικής κτηνοτροφίας με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, που περιλαμβάνουν τιμολογιακή πολιτική και ενίσχυση των συνεταιρισμών ή άλλων συνεργασιών τοπικά.
- **διασφάλιση του πληθυσμού των άγριων οπληφόρων στα δάση**, επανεισαγωγή του ελαφιού σε απομακρυσμένες περιοχές όπου περιορίζεται σοβαρά η εκτατική κτηνοτροφία και αυστηρές ποινές για τους λαθροθήρες του ζαρκαδιού.
- **επιβολή του καθαρισμού ή της καλλιέργειας σε χωράφια ή οικόπεδα που βρίσκονται κοντά σε περιοχές οικιστικής ανάπτυξης** με αποφάσεις των δήμων με επιβολή προστίμου σε περίπτωση μη τήρησης. Αυτό θα οδηγήσει, στην περίπτωση που δεν επιλεγεί ο καθαρισμός από τον ιδιοκτήτη, στην βόσκηση είτε στην άροση για καλλιέργεια, περιορίζοντας με κάθε επιλογή την συσσώρευσης ξηρής βιομάζας.
- **αποτροπή της εκτός σχεδίου δόμησης με πλήρη απαγόρευση στις περιοχές NATURA** και ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού στις περιοχές με τάση οικιστικής ανάπτυξης· χωροταξικά που θα έχουν ως αρχή το τέλος της διάσπαρτης δόμησης.

Η πυροπροστασία δεν πρέπει να περιοριστεί στην πυρόσβεση. Είναι ένας φαύλος κύκλος μιας πάλης χωρίς τέλος. Η βασική λύση για τον περιορισμό του αριθμού και του μεγέθους των πυρκαγιών είναι ο περιορισμός της καύσιμης εύφλεκτης ύλης. Το κράτος, που βρίσκεται κυριολεκτικά σε εύφλεκτη ζώνη, πρέπει να πάρει ριζικά μέτρα.

ΑΙΤΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

- Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν μέρος της οικολογίας των δασικών οικοσυστημάτων της χώρας μας και είναι φαινόμενο σύνθετο που ακολουθεί τους νόμους της φύσης.
- Η πλήρης εξάλειψη των δασικών πυρκαγιών, είναι αδύνατη και αποτελεί ουτοπία έστω και αν υπήρχε ο πιο τέλειος αντιπυρικός σχεδιασμός.
- Οι δασικές πυρκαγιές, με τη δημιουργία τοπίων καταστροφής επηρεάζουν αρνητικά την ανθρώπινη ψυχολογία και έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στις ανθρώπινες δραστηριότητες, γιατί συμβάλλουν στην σταδιακή ερημοποίηση των πληγέντων περιοχών.

ΑΙΤΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

- Έχει διαπιστωθεί ότι οι δασικές πυρκαγιές μπορεί να συμβάλλουν θετικά στη φυσική ανανέωση και αύξηση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων και αρνητικά, προκαλώντας την πλήρη υποβάθμισή τους, όταν οι πυρκαγιές είναι επαναλαμβανόμενες σε μικρά σχετικά χρονικά διαστήματα στον αυτό τόπο.
- Ο κύκλος υποβάθμισης των δασών ξεκινά με τις πρώτες πυρκαγιές που αρχικά οδηγούν στη μετατροπή τους σε θαμνότοπους και συνεχιζόμενος ανεξέλεγκτος, οδηγεί σύντομα στην τέλεια υποβάθμιση της παραγωγικής ικανότητας του τόπου, με τελική κατάληξη την ερημοποίηση.
- Είναι εύλογη λοιπόν η ανησυχία που υπάρχει και η σημασία που δίνεται στο πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών, με δεδομένο μάλιστα ότι περισσότερο από το 10% της έκτασης της χώρας μας καλύπτεται σήμερα από άγονες και βραχύδεις εκτάσεις, γεγονός οφειλόμενο κατά μεγάλο μέρος στην επανάληψη του κύκλου των πυρκαγιών.

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

- Τέλος υπάρχουν και κάποιοι εθελοντές οι οποίοι βοηθούν τους πυροσβέστες σε κάθε τους μάχη. Αυτοί οι άνθρωποι είναι άξιοι θαυμασμού διότι αφιερώνουν τον ελεύθερο χρόνο τους βοηθώντας τους (πυροσβέστες) και κάνοντας κάτι καλό για το περιβάλλον!

